

blij met de Bijbel

preek over Nehemia 8

bijbellezing Nehemia 7,7b-8,12

Bedum, 15 november 2020

ds Marten de Vries

Gemeente van Jezus Christus, mijn zus of broers via Hem,

vertalingen, roosters, podcast

Wat hebben wij het getroffen. Met onze Bijbels. Die we thuis hebben. In verschillende Nederlandse vertalingen. Misschien nog de letterlijke Statenvertaling uit 1637. Of de Herziene versie ervan van 2010. Waarschijnlijk nog wel die van het Nederlands Bijbelgenootschap uit 1951. Vast wel die we meestal in de kerk gebruiken, de Nieuwe Bijbelvertaling van 2004; waarvan volgend jaar een geüpdatete versie verschijnt. Wellicht de Bijbel in Gewone Taal uit 2014 of de Jongerenbijbel van 2006. Het kan niet op. En veel gratis op je telefoon. Net als allerlei roosters via bijbelapps; en gratis de EO-bijbelpodcast met dagelijkse overdenking van zeven minuten.

behelpen in 'corona'-tijd

Wat zouden die lui in Jeruzalem stikjaloers zijn geweest! Die konden echt niet allemaal thuis de verschillende bijbelboekrollen zomaar uit de kast halen. De inhoud moesten ze hebben van horen voorlezen. En dan hadden ze in Nehemia 8 ook nog net een soort 'corona'-tijd van een kleine honderdvijftig jaar achter de rug. Wat was het behelpen geweest. Eerst de deportatie naar Babylonië onder Nebukadnessar. Na terugkeer moest onder leiding van gouverneur Zerubbabel de tempel weer helemaal van de grond komen. Veel later de stadsmuur onder gouverneur Nehemia. En intussen had priestertheoloog Ezra ook nog ontzettend veel gééstelijk heropbouwwerk te doen! ¹

openluchtdienst bij de Waterpoort

We hoorden uit de memoires van Nehemia een verslag van een spectaculaire zes uur durende openluchtdienst op het plein bij de Waterpoort van Jeruzalem. We schrijven het jaar 444 vóór onze jaartelling. Een enorme massa mensen. "Geef ons de Bijbel," roepen ze. Ezra moet hem halen: de teksten van Mozes. Met Bijbelse geschiedenissen en goddelijke leefregels. Ezra gaat hardop voorlezen. Hij leest het volk de wet. Waarna hun 'de Leviéten worden gelezen': het wordt een complete leerdienst. En dan die reactie. Ze willen 'naar de wil van God in alle goede werken leven – om het even in catechismustaal te zeggen. ²

¹ Inhoud Ezra, Nehemia.

² Heidelbergse Catechismus Zondag 33.88-90.

BLIJ MET DE BIJBEL,

heb ik boven deze Nehemiapreek gezet.

Vier punten:

- **gééf em!**
- **léés em!**
- **léér em!**
- **lééf em!**

GÉÉF EM!

net op tijd

“Aan het begin van de zevende maand, toen de Israëlieten zich in hun steden hadden gevestigd;” zo begon onze Bijbellesing, in hoofdstuk 7,72b. Dat sluit aan bij het slot van de vorige perikoop, vers 72a: “De Israëlieten vestigden zich in hun steden.” De muur is klaar. Iedereen is inmiddels weer thuis. In z’n eigen huis, z’n eigen woonplaats. Op werkdag tweeënvijftig is, op vijftwintig elul, de klus geklaard – staat in hoofdstuk 6.³ Dus bijna aan het eind van de zesde maand, de maanmaand waarmee om zo te zeggen het ‘kerkelijk jaar’ wordt afgesloten. Vijf dagen, een kleine week vóór de heilige zevende maand, de feestmaand van Grote Verzoendag⁴ en het Licht- en Loofhuttenfeest.⁵ Zodat er nog net tijd is om voor Nieuwjaarsdag⁶ een grote bijeenkomst te organiseren. Compleet met voorlezing uit de thora, die sinds de woestijntijd deze maand om de zeven jaar voor de hele gemeente had moeten plaatsvinden.⁷

muur één en muur twee

Het is een doordacht een-tweetje. Nehemia heeft de leiding gehad over de herbouw van muur één: die van stéén. Dat is zijn expertise. Nu is het tijd voor muur twee: de bescherming met Gods Wóórd. Veiligheid door héiligheid. Maar dát is de specialiteit van Ézra. Dat is zijn ding. Die heeft dáár immers voor doorgeleerd.⁸ Daarom is nú het podium voor de schriftgeleerde die nog dertien jaar vóór Nehemia naar Jeruzalem is gekomen om Gods mensen bijbelkennis bij te brengen;⁹ met als gunstig neveneffect: enthousiasme om met Nehemia de handen uit de mouwen te steken voor de nodige reparatiewerkzaamheden. Z’n preekstoel staat al klaar. Nou ja, meer zoiets als we hier in de Martyriakerk hebben; alleen nog groter. Een enorme houten stellage waar makkelijk tweemaal zeven is veertien mannen op passen. Het lijkt een ouderwetse kerkenraadsbank met ouderlingen die Ezra supporten om van Jeruzalem weer een gééstelijk bolwerk te maken.

ze kunnen niet wachten

Het is best bijzonder wat er gebeurt! “Het voltallige volk verzamelde zich.” Eindelijk! Het kán weer, op een normale manier naar de kerk. Mogelijk waren er ook toen doemdenkers die publiceerden over hoe het zou zijn als Jeruzalem weer stónd. Zouden de mensen niet de

³ Nehemia 6,15.

⁴ Leviticus 23,27.

⁵ Leviticus 23,34; Deuteronomium 16,13-15.

⁶ Leviticus 23,24.25.

⁷ Deuteronomium 31,9-13.

⁸ Ezra 7,10.

⁹ Ezra 7,7 (458 ACN); Nehemia 2,1 (445 ACN).

bédevaarten ónt- en lekker thuís zitten géwend zijn? Maar... ze kómen, spontaan, massaal. Hele gezinnen. En niet voor een leuke dienst, entertainment of uit verveling. Maar voor Gods Wóórd. Het verhaal van zijn ‘grote daden’.¹⁰ Ze kunnen niet wachten. Vrágen erom. ‘Ezra, please. Haal het Grote Boek. We zijn verhongerd. Gééf! Voed ons met Gods Woorden.’ Het lijken wel mensen in een communistisch of islamitisch land, schatrijk met een gesmokkelde Bijbel. Of baby’s die een keel opzetten omdat ze weer de borst willen. Voéd hen, de gedoopte verbondszuigelingen. Ze hebben niet genoeg aan moéder- of poédermelk.¹¹ Maak hen blij met het Woord dat mens werd: Jezus!

LÉÉS EM!

de Heilige Schrift hooghouden

Ezra voldoet maar al te graag aan het verzoek. Als dienaar van het Woord is hij helemaal in z’n element. Hij zorgt dat de zuinig in een kist bewaarde thorarol tevoorschijn wordt gehaald. (In synagogen worden de kwetsbare perkamenten rollen nog altijd opgeborgen in wat heet ‘de Heilige Ark’.)¹² Hij staat op een verhoging. Misschien iets minder hoog dan de oude preekstoel van de Martyriakerk, maar de dominee is duidelijk zicht- en hoorbaar. Daar, op die ad hoc kansel, houdt hij de Heilige Schrift hoog en toont hem aan het publiek. Ik stel me voor dat het gaat om Deuteronomium. Dat hij deze dag begint met voorlezing van hoofdstuk 1-30. Ik denk dat Mozes dat bijbelgedeelte – formeel een verbondsoorkonde – bedoelt wanneer hij aan het eind van zijn leven bepaalt dat zevenjaarlijks met Loofhuttenfeest de thora aan jong en oud moet worden voorgelezen.¹³ (De hele Pentateuch, alle vijf Mozesboeken, is veel...)¹⁴

prijzen en finetunen

Ezra leest voor uit Mozes’ werk. Maar hij begint met bidden. Een gebed waarin Hij God uitbundig prijst. Hij zal zoiets hebben gebeden als de Levieten in hoofdstuk 9: “Moge uw luisterrijke naam, die verheven is boven alle lof en roem, geprezen zijn. U alleen bent de HEER, U hebt de hemel gemaakt, de hoogste hemel en alle hemellichamen, de aarde en de zeeën met alles wat daar leeft. U geeft aan alles het leven, voor U buigen de hemelse machten.”¹⁵ Heel goed om, vóórdát je gaat lezen in de Bijbel, zoiets te zeggen. Het komt God toe. Het lijkt op wat Jezus voordoet in het Onzevader. Éérst: “Laat uw naam geheiligd worden, laat uw koninkrijk komen en uw wil gedaan worden.”¹⁶ En je finetunet jezelf om te luisteren naar God die jij niet ter verantwoording hoeft te roepen maar jóú vanuit de hemel opzoekt en vraagt: “Waar zit je?”¹⁷

lezen, bidden, groeien

Wij zijn niet meer afhankelijk van priester of pastoor die Gods woorden voor ons reciteert. Sinds een kleine vijfhonderd jaar bestaan er Nederlandse bijbelvertalingen.¹⁸ Anders dan honderd jaar geleden kan tegenwoordig elk gezinlid apart over een eigen Bijbeltje beschikken; hardcover én mobiel. Er bestaan allerlei kinderbijbels waarmee je je doopbelofte al vroeg gestalte kunt geven. Sinds vorige maand kun je de podcast ‘Eerst dit voor kids’

¹⁰ Psalm 77,13; 78,7; Handelingen 2,11.22.

¹¹ Naar Hebréeën 5,12.13.

¹² Naar aanleiding van de kist waarin de twee stenen tablets met de Tien Geboden werden bewaard, Deuteronomium 10,1-4.

¹³ Deuteronomium 31,9-13.

¹⁴ In Nehemia 13,1.2 blijkt dat gelezen is uit Deuteronomium 23,3-5; Numeri 22,2-6. Die lezing moet na het Loofhuttenfeest zijn geweest.

¹⁵ Nehemia 9,5.6.

¹⁶ Matteüs 6,9.10

¹⁷ Genesis 3,9.

¹⁸ Liesveldtbijbel van 1526; 1562 Deux-aesbijbel.

downloaden. Als je je kinderen blij met hun Heer Jezus wilt maken, moet je hen vooral uit de Bijbel voorlezen. En... het goede voorbeeld geven. Tijd hebben. Voor kerkelijke samenkomsten; in het gebouw of online.¹⁹ Om dagelijks thuis Gods Woord te openen. Nee, dat hoeft niet per se bij elke maaltijd. Dat is niet meer en niet minder dan een goede gewoonte. Als je zelf wat beters kunt bedenken, doe dat dan. Maar... "Lees je Bijbel, bid elke dag, dat je kindje groeien mag!"

LÉÉR EM!

Bijbellezing met Woordbediening

Bij Jeruzalems Waterpoort vindt een soort eredienst plaats. De liturgie doet niet onder voor de verschillende opties achterin ons Gereformeerd Kerkboek. Er is een officieel begin, een openingsgebed, en Bijbellezing met serieuze Woordbediening. De kerkgangers gaan eerbiedig staan, knielen onder het gebed dat dubbel wordt beaamd en komen weer in de benen. Ze zijn merkbaar geroerd door lezing met uitleg en toepassing.²⁰ Zo ongeveer gaat het straks ook in de Joodse synagogen. Zoals in die van Nazaret waar Jezus de rol van Jesaja in handen krijgt en het evangelie bedient naar aanleiding van hoofdstuk 61: "De Geest rust op Mij."²¹

een hele ontwikkeling

Ook de wetslezing uit Deuteronomium zal een plek hebben gehad. Op de synode in Jeruzalem zegt Jakobus: "In haast elke stad wordt de wet van Mozes sinds mensenheugenis op iedere sabbat in de synagogen voorgelezen."²² Een hele ontwikkeling sinds Genesis 4, "Toen men de naam van de HEER begon aan te roepen."²³ Wij profiteren er nog van. En dan de logistiek. 'Het voltallige volk', dat waren vast niet alle tweeënveertigduizenddriehonderd zestig mensen uit hoofdstuk 7.²⁴ Er moest ook oppas zijn voor de allerkleinsten die nog niks begrepen. Maar met de helft was het stadion van FC Groningen maar net groot genoeg.

vertel het nageslacht...

Lézen is één. De Bijbel moet ook geléerd, begrépen worden. De mensen komen niet alleen voor viéring; ze zijn blij dat ze wat kunnen ópsteken. Typisch Levietenwerk:²⁵ tussendoor en groepsgewijs leggen ze gelezen schriftgedeeltes uit aan gemeenteleden, opgegroeid in de Babylonische cultuur en met de Aramese taal. Jongeren worden tweemaal speciaal genoemd: 'iedereen die kon begrijpen'. Ze hebben de 'Thora in Gewone Taal' nodig. Na de doop horen we: "Wij mogen het verleden niet vergeten; laat aan je kinderen Gods daden weten. Vertel het door, vertel het nageslacht wat Hij gedaan heeft door zijn grote kracht." Vooral verhalen over Jezus!

LÉÉF EM!

schuldbelijdenis & genadeverkondiging

Het is me daar een emotionele kerkdienst. Het is Nieuwjaarsdag, een feestdag. Maar éérs beginnen de mensen te huilen. Onder de indruk van Gods heiligheid raken ze 'vol van vrees en schaamte'. Om wat vroéger is gebeurd; en in het besef dat zichzelf niet beter zijn dan hun voorgeslacht. Nou ja, het is ook niet niks, wat hun daarnet uit Deuteronomium 28 over 'zegen

¹⁹ Hebreëën 10,25.

²⁰ Naar II Korintiërs 5,18.

²¹ Lucas 4,14-21.

²² Handelingen 15,21.

²³ Genesis 4,26.

²⁴ Nehemia 7,66.

²⁵ Deuteronomium 33,9.10; II Kronieken 17,8.9; 35,3.

en vloek²⁶ is voorgehouden. Precies wat ze recent hebben ondervonden: “De HEER zal u uiteenjagen en onder alle volken verstrooien, tot in de verste uithoeken van de aarde.”²⁷ Kijk, dat is nou échte opwekking. Revival in de ware zin van het woord. ‘De ware bekering van de mens’, zo trefzeker gedefinieerd in Zondag 33 van onze catechismus. ‘Hartelijke vreugde’ en ‘lust en liefde’ om ‘in goede werken te léven’; maar niet zonder “oprechte droefheid, dat wij God door onze zonden vertoornd hebben.”²⁸ ‘Schuldbelijdenis’ voorafgaand aan ‘genadeverkondiging’.

plezier dat God gééft & hééft

Want ... de boodschap die de HEER aan mensen heeft is voorál evangélie. Met Jezus Christus als bliksemafleider is er veíligheid bij Gods heíligheid. De mensen mogen de eerste dag van de maand viéren; met vette hapjes en zoete drankjes.²⁹ Blij zijn met de Gód van de Bijbel. “De vreugde die de HEER u geeft, is uw kracht,” zegt Ezra. Je kunt vers 10: ‘De vreugde ín de HEER’ ook lezen als ‘de vreugde ván de HEER’ die onze kracht is. Nóg mooier: plezier dat God gééft én hééft; in geboren zondaars die Hij om Jezus’ wil een léven gunt.

gedeelde vreugde

Muur drie. Één van steen, twee op papier, drie in de hemel: de wetenschap dat God blij is met ons en onze kinderen. Dat maakt óns blij. En ‘gedeelde vreugde is dubbele vreugde’. Delen deden ze toén. Dat willen we vandáág. Met elkaar en anderen. Zeker met daarvoor gedoopte kinderen!

Amen

²⁶ Opschrift in NGB-’51.

²⁷ Deuteronomium 28,64.

²⁸ Heidelbergse Catechismus Zondag 33.88-90.

²⁹ Statenvertaling: “Gaaf, eet het vette, en drinkt het zoete.”